

Virus del papil·loma humà (VPH); preguntes i respostes. Gener 2021

Què és el virus del papil·loma humà?

El virus del papil·loma humà (VPH) és un virus que afecta principalment la pell i les mucoses. Fins ara s'han identificat més de 150 tipus diferents d'aquest virus. Devers quaranta tipus infecten el coll de l'úter i dotze són considerats cancerígens.

Quines malalties poden produir?

Segons el tipus de virus poden produir berrugues cutànies, berrugues genitals i alguns tipus de càncer, principalment càncer de coll d'úter —també anomenat de cèrvix—, i en proporcions molt més petites càncer de vagina, d'anús, de penis, de boca o de laringe. La majoria de les infeccions passen sense símptomes i desapareixen espontàniament dins un període variable de fins a 2 anys. Les que persisteixen per sobre de 2 anys s'associen amb més freqüència a lesions precanceroses.

Com es transmet?

La infecció pels tipus de VPH relacionats amb el càncer de coll d'úter i les berrugues genitals es transmet per contacte amb la pell o les mucoses infectades i no és necessària la penetració per contagiar-se, ja que el virus infecta tota la zona genital. La infecció per VPH probablement és la infecció de transmissió sexual més freqüent i totes les persones que estan infectades poden contagiar-ne d'altres.

La infecció és més probable:

1. Si s'inicien les relacions sexuals en edats primerenques (abans de 17 anys).
2. Si es tenen relacions sexuals amb persones diferents. El risc és més alt com més parelles diferents es tenen.
3. Si la parella ha tengut relacions sexuals amb diverses persones.

La infecció genital per VPH és, possiblement, la infecció de transmissió sexual més freqüent entre les persones sexualment actives. Qualsevol persona que estigui infectada pot transmetre el virus.

Què passa després de la infecció? Quins símptomes provoca?

La infecció, al principi, no provoca símptomes i la majoria de les vegades desapareix de manera espontània. Una persona pot infectar-se diverses vegades per diferents tipus de VPH al llarg de la seva vida, i fins i tot hi pot haver infecció per més d'un tipus de VPH al mateix temps.

No obstant això, entre l'1 % i el 2 % de les infeccions persisteixen en l'organisme i una petita part poden arribar a desenvolupar el càncer.

Per què es produeix el càncer de coll d'úter?

En primer lloc, hi ha d'haver infecció per VPH, ja que és imprescindible perquè es desenvolupi el càncer.

Però també hi ha altres factors que augmenten el risc de la progressió de la infecció a càncer. Els més freqüents i coneguts són l'ús prolongat d'anticonceptius orals (més de 5 anys), haver tengut molts de fills, el consum de tabac, patir altres infeccions de transmissió sexual i malalties o tractaments que disminueixen les defenses.

Com es pot prevenir la infecció per VPH?

- La manera més eficaç és la vacunació.
- El preservatiu evita moltes infeccions per VPH, encara que no és totalment eficaç perquè la infecció per VPH s'estén a tota la zona genital i el preservatiu només en protegeix una part. Malgrat això, SEMPRE s'ha d'utilitzar preservatiu (encara que s'estigui vacunada) ja que també evita embarassos i altres infeccions de transmissió sexual.

Contra què protegeix la vacuna?

La vacuna protegeix contra els tipus 16,18 (relacionats amb el càncer de coll d'úter) 6, 11(causants de berrugues genitals) i 31, 33, 45, 52 i 58.

En canvi,

- No cura les infeccions que ja pugui tenir una persona quan es vacuna. Per això, és important vacunar-se prest, abans de l'inici de qualsevol tipus de relació sexual.
- No protegeix contra altres VPH, a part dels esmentats.

Com es poden detectar, de forma precoç, les lesions per VPH?

Les revisions ginecològiques periòdiques són la millor manera per detectar les lesions que poden evolucionar a càncer de coll d'úter. La importància de les revisions no és detectar el virus, sinó les lesions que avisen del risc de patir càncer.

Les dones vacunades s'han de fer les revisions ginecològiques?

Sí. Les revisions ginecològiques són necessàries per detectar càncers en estadis incipients, que és quan el tractament és més eficaç i manco agressiu. Cal recordar que hi ha una part de càncers que la vacuna actual no pot evitar.

La vacunació també té beneficis a l'hora de les revisions ginecològiques perquè en les dones vacunades poden ser menys freqüents, especialment si s'han vacunat de nines, abans d'iniciar relacions sexuals.

Com s'administra la vacuna? Quantes dosis fan falta?

La vacuna s'administra per via intramuscular a la part superior del braç.

S'ha comprovat que si es comença la vacunació abans de complir 15 anys són suficients dues dosis (pauta 0, 6 mesos), i tres dosis si ja se n'han complit 15

(pauta accelerada 0, 2, 4 mesos). És molt important completar l'esquema de la vacunació perquè la vacuna tengui l'eficàcia protectora desitjada.

S'ha constatat que les primeres dones vacunades (abans de 2006) continuen estant protegides igual que els primers mesos després de la vacunació, així que la protecció comprovada és com a mínim de deu anys. Les característiques de la vacuna i les dades dels estudis que es duen a terme permeten esperar que aquesta protecció sigui molt més llarga, almanco durant les edats de màxim perill d'infecció. També, de moment, pel que se sap fins ara, no són necessàries dosis de record.

Té efectes secundaris?

Tant els estudis que s'han fet com el que s'ha observat des del començament de la vacunació —se n'han administrat milions de dosis— demostren que en general aquestes vacunes són ben tolerades, comparables a la resta de vacunes.

Poden causar molèsties locals o malestar general (febre, desmais, mal de cap) que desapareixen en poc temps sense necessitat de tractament.

Qui es pot vacunar?

Es pot vacunar qualsevol persona a partir de 9 anys, ja que la vacuna ha demostrat que és eficaç i segura a partir d'aquesta edat tant en homes com en dones. L'eficàcia és més alta en les edats més joves (menors de 15 anys).

Les persones que ja han mantingut relacions sexuals es poden vacunar, però han de tenir en compte que la vacuna no protegirà d'una infecció que ja es tengui, sinó només contra futures infeccions.

Qui no s'ha de vacunar?

No s'han de vacunar les persones al·lèrgiques als components de la vacuna contra el papil·loma.

Les persones que pateixen malalties febrils no s'han de vacunar fins que el professional sanitari els ho indiqui.

Si es té alguna al·lèrgia o malaltia s'ha de comunicar abans de vacunar-se al personal sanitari, el qual donarà les indicacions més adequades per al cas concret.

Les dones embarassades, per principi de precaució, no s'haurien de vacunar. No obstant això, dones vacunades abans de saber que estaven embarassades no han presentat més problemes que les no embarassades i tampoc no s'han observat anomalies en els seus fills. El mateix passa durant la lactància.

Per què Salut Pública només vacuna les dones?

Perquè les dones són les principals afectades per càncers causats pel VPH. El càncer de coll d'úter és un dels més freqüents en les dones, sobretot en les dones joves.

Per què es vacuna les nines si el càncer no apareix fins a l'edat adulta?

- Les nines responen millor a la vacunació. A les edats més joves pràcticament en tots els casos hi ha protecció.
- Com més gran sigui la dona en vacunar-se més probabilitat té d'haver tengut relacions sexuals i d'estar ja infectada. Cal recordar que la vacuna no cura la infecció.

A qui es vacuna dins el calendari de vacunacions?

La Direcció General de Salut Pública i Participació administra gratuïtament les vacunes a totes les nines abans de l'adolescència. Al llarg del curs escolar s'envia la informació a través de l'escola als pares o tutors de les nines que per edat s'han de vacunar, amb informació sobre com es durà a terme la vacunació.

La Conselleria té altres programes de vacunació contra el VPH?

S'ha demostrat que les dones que ja han tengut una lesió de coll d'úter tenen més risc de patir una altra lesió, sobretot en els primers anys després del tractament. S'ha observat també que la vacunació pot evitar moltes d'aquestes recaigudes. Per això, la Conselleria de Salut ha iniciat un **programa de vacunació de dones amb lesions de coll uterí**, immediatament després del tractament. Aquesta vacunació es fa en els hospitals de la nostra comunitat, tant públics com privats, i és gratuïta.

D'altra banda, la Conselleria de Salut, l'any 2015, va oferir novament la vacuna contra el VPH a totes les dones nascudes a partir de l'any 1994 que no s'havien vacunat abans.